

ham; denne Opfordring blev underskrevet af Videnskabsmænd fra hele Jordens Kreds, fra Danmark af Professor Dr. J. L. Heiberg. Festskriftet, *Miscellanea Francesci Ehrle*, som udgør 5 Bind (udgivet i det af Pater Ehrle grundlagte *Studi e Testi* 37—42) blev overrakt ham i en af Paven præsideret Forsamling af Kardinaler, Videnskabsmænd og det samlede diplomatiske Korps.

Da jeg i Februar 1894 blev indført i det vatikanske Arkiv af den svensk-norske Gesandt i Rom, Historikeren C. Bildt, forestillede denne mig for Pater Ehrle. Han tog sig straks af mig, lagde en Plan for mit Arbejde og hjalp mig hele Tiden som en faderlig Ven. Det varede ikke længe, før han førte mig ind i Sala Leonina, hvor han viste mig en Reol, hvorover der stod Danimarca. I denne fandtes dengang kun enkelte Bøger — foruden Saxo og *Regesta Diplomatica* var der næppe andre end »Digte« af Andreas Dolleriis, sendt af Forfatteren — mens den svenske Reol ved Siden var helt fuld.

For Pater Ehrle, der foruden sit Modersmaal talte og skrev Latin, Italiensk, Fransk og Engelsk, var intet menneskeligt fremmed, Historie og Topografi (Roms og Vatikanets ældre Topografi), Kunst (Pinturicchios Fresker i Appartamenti Borgia), Skolastik, Mystik og Politik. Han blev en af Romerkirkens Fyrster, men det er som Videnskabens uselviske Tjener og som den ædle Personlighed, fra hvilken der udgik en lysende Klarhed, han her bør mindes.

L. Mollesen.

Ved Camille Jullian's Død (Dec. 1933) har fransk historisk Videnskab mistet en af sine mest særprægede Skikkelser og flittigste Forskere. Jullian virkede først gennem mange Aar som Professor ved Universitetet i Bordeaux. 1909 blev han kaldet til Professor i Histoire et antiquités nationales ved Collège de France og 1924 optaget som Medlem af det franske Akademi. Jullian's Hovedværk er hans monumentale *Histoire de la Gaule*, der udkom 1908—26 i syv svære Bind, og skildrer Landets veksle Skæbne fra de første Spor af menneskelig Bebyggelse til Sammenbruddet af Romervælden og Dannelsen af nye Statssamfund, et originalt og solidt underbygget Værk, baaret oppe af en skarpsindig Undersøgelse af Enkeltheder og en storartet Sammenfatten af Kildernes Efterretninger til et helstøbt Billede.

Otto Koefoed-Petersen.

Med Émile Bourgeois, der afgik ved døden 25. august 1934, har fransk historisk videnskab mistet en af de faa overlevende

forskere af Ernest Lavisse's og Albert Sorel's berømmelige generation. Bourgeois, der fødtes i Paris 1857, arbejdede navnlig med diplomatisk historie og er forfatter til flere bøger om det 18. aarhundredes »sekrete« udenrigspolitik, fyrsternes og statsledernes private forhandlinger side om side med udenrigsministrenes officielle korrespondance. Sammen med Georges Pagès redegjorde han for aarsagerne til verdenskrigen og skrev alene det moderne Frankrigs historie til Cambridge Historical Series. Hans hovedværk er den meget anvendte *Manuel historique de politique étrangère*, der i fire bind skildrer den mellemfolkelige udvikling fra 1610 til 1919. Som lærer ved Sorbonne, École Normale Supérieure og École des Sciences politiques, øvede han stor indflydelse ved sin viden og sin personlighed. Den der skriver disse linjer bevarer i taknemlig erindring mindet om hans inspirerende undervisning og hans ædle karakter. Bourgeois var »administrateur honoraire« for Sèvres porcellainfabrik og siden 1920 medlem af Académie des sciences morales et politiques.

F. W. W.

»Videnskabernes Selskabs Kommission for Registrering af litterære Kilder til dansk Historie« oprettedes 1906 og har i Aarenes Løb ved Udsendinge til Biblioteker og Arkiver i Sverige, Norge, Tyskland, Østrig, Schweiz, Holland og Frankrig indsamlet et overordentlig righoldigt Materiale. Dette har hidtil kun kunnet benyttes paa Det kgl. Bibliotek, hvor det opbevares i Kartotekform, men for at gøre det lettere tilgængeligt har Kommissionen nu ladet sin Sekretær Dr. Lauritz Nielsen udgive en *Registrant over Breve fra og til Danske i udenlandske Biblioteker*. (Kbh. 1934.) Registreringen af de vidt adspredte Breve har ikke blot givet det rigeste Udbytte, men har tillige været det Arbejde, som er til Nytte for det største Antal Forskere. Det er derfor af stor Betydning at faa denne Brevregistrant trykt, og det foreliggende Bind, der i overskuelig og let haandterlig Form, med Litteraturhenvisninger og Register, giver Oplysning om Tusinder og atter Tusinder af Breve fra og til Danske, har al Udsigt til at blive en stærkt benyttet Haandbog, der stadig vil bevare sin Værdi, naar den, som det ifølge Forordet er planlagt, efterhaanden føres à jour ved Udsendelse af Tillæg. Kommissionens Registreringsvirksomhed er desværre næsten helt lammet for Tiden, men netop en Publikation som denne er velegnet til at vise, af hvor stor Betydning Arbejdet er, og vil forhaabentlig bidrage til, at dette snart kommer i Gang igen.

R. Paulli.